

A Magyar Királyság és a Firenzei Köztársaság diplomáciai kapcsolatai a Zsigmond-korban^x

Prajda Katalin

Bevezetés

Az európai történetírás az állandó diplomáciai kapcsolatok és követségek kialakulását a 14–15.századi Itália államainak hatalmi térnyerésével hozza összefüggésbe, írja Isabella Lazzarini a legfrissebb itáliai diplomáciatörténetről szóló munkában. A tendencia, hogy történészek a 15.századi itáliai diplomácia gyakorlatban kizárólag a modern kori diplomácia megalapozását keressék, véleménye szerint kezd sokkal árnyaltabb képet mutatni, s az elmúlt években kutatások irányultak a kommunikációs csatornák, a diplomáciai követségek és az írott és szóbeli diplomáciai érintkezések témaköreire is.¹ Lazzarini például egy, a Zsigmond-korban a Magyar Királyságban is megfordult, firenzei politikus, Rinaldo di Maso degli Albizi követjelenésein keresztül a politikai viták és érzelmek nyelvi megjelenítését vizsgálta.² Részben a hagyományos szemléletnek köszönhető, hogy Lazzarini munkájától elektintve a történetírás kevés figyelmet szentelt a 15.század közepe előtti itáliai, s ezen belül is a firenzei diplomáciai gyakorlatnak, különösen a Mediciek 1434-es hatalomrajutása előtt.³

^x A tanulmány az MTA BTK TTI „Lendület” Szent Korona Kutatócsoport által elnyert Lendületi II. kutatási projekt (2012–2017) támogatásával készült.

¹ *Isabella Lazzarini*: Renaissance Diplomacy. In: *The Italian Renaissance State*. Szerk. Andrea Gamberini, Isabella Lazzarini. Cambridge 2012. 425-443. A tradicionális diplomáciai szemléletre vonatkozóan lásd: *Gerrett Mattingly*: Renaissance Diplomacy. Baltimore-Maryland. 1964. *Uő*: The first resident embassies. *Mediaeval Italian origins of modern diplomacy*. *Speculum* 12. (1937) 423-439. *Riccardo Fubini*: La résidentialité de l'ambassadeur dans le mythe et dans la réalité: une enquête sur les origines. *L'invention de la diplomatie. Moyen Age-Temps modernes*. Szerk. Lucien Béley. Párizs 1998. 27-35.

² *Isabella Lazzarini*: Argument and Emotion in Italian Diplomacy in the early Fifteenth Century. The case of *Rinaldo degli Albizi* (Florence, 1399-1430). In: *The Languages of Political Society*. Szerk. Andrea Gamberini, Jean-Paul Genet, Andrea Zorzi. Roma 2011. 339-364.

³ Néhány fontosabb diplomáciatörténeti munka a 15.század második felével kapcsolatban: *Riccardo Fubini*: Appunti sui rapporti diplomatici fra il dominio sforzesco e Firenze medicea. In: *Gli Sforza a Milano e in Lombardia e i loro rapporti con gli Stati italiani ed europei (1450-1535)*. Milánó 1982. 291-334. *Uő*: Classe dirigente ed esercizio della diplomazia nella Firenze quattrocentesca. *Rappresentanza esterna e identità cittadina nella crisi della tradizione comunale*. In: *I ceti dirigenti nella Toscana del Quattrocento*. Impruneta. 1987. 117-189. *Uő*: Diplomacy and government in the Italian city-states of the Fifteenth Century (Florence and Venice). In: *Politics and Diplomacy in Early Modern Italy. The Structures of Diplomatic Practice. 1450-1800*. Szerk. Daniela Frigo. Cambridge 2000. 25-48.

A firenzei források feltáratlansága miatt a Magyar Királyság és a Firenzei Köztársaság diplomáciai kapcsolatai is kevés figyelmet kaptak. Korábban E. Kovács Péter és Teke Zsuzsa tanulmányaiban olvashattunk adatokat a kérdéssel kapcsolatban. E. Kovács Péter cikke a már említett Rinaldo degli Albizi magyarországi követségére koncentrál.⁴ Ugyanő egy önálló tanulmányt is szentelt a firenzei-magyar kapcsolatoknak, amely röviden az egész 15. századot felöleli.⁵ Teke Zsuzsa pedig két munkájában foglalkozott hasonló összefoglaló jelleggel a kérdéssel.⁶

Források

A Medici-korszak előtti firenzei diplomácia kutatása azért is maradhatott háttérben a későbbi korszakokhoz képest, mert a 14–15. század fordulójának írott dokumentumai sem mennyiségben sem pedig diverzitásban nem összehasonlíthatóak a 15. század második felétől tapasztalható forrásbőséggel.⁷ Jelentős változások a firenzei kancellária gyakorlatában Coluccio di Piero Salutati idején figyelhetőek meg.⁸ A humanista 1375-től egészen 1406-ban bekövetkezett haláláig állt a firenzei bürokrácia élén, akinek feladatai között a *Signoria* diplomáciai levelezésének lebonyolítása, a követségek felügyelete, s a városvezetés üléseinek írásba rögzítése elsődlegesek voltak.⁹

A korszakra vonatkozó diplomáciai jellegű források közül csak néhány olyan került kiadásra, amely a Magyar Királysággal fenntartott kapcsolatokat is érinthetik.¹⁰ Ezek közül az –E. Kovács Péter által is feldolgozott –Rinaldo degli Albizi követjelentéseinek eredetije a 19. századi kiadás óta elveszett, s csupán 17. századi töredékes másolatok maradtak fenn belőle a Firenzei Állami Levéltárban.¹¹

⁴ E. Kovács Péter: Egy firenzei követjárás Magyarországon. *Századok* 144. (2010) 1455–1536.

⁵ E. Kovács Péter: Firenze és Magyarország a 15. században. In: A Mediciek fénykora. Élet és művészet a reneszánsz Firenzében. Katalógus. Szerk. Monica Bietti, Annamaria Giusti, Tátrai Vilmos. Budapest 2008. 37–45.

⁶ Teke Zsuzsa: Firenze külpolitikája és Zsigmond, 1409-1437. In: Magyaroknak eleiről. Ünnepi tanulmányok a hatvan esztendő Makk Ferenc tiszteletére. Szerk. Piti Ferenc. Szeged 1999. 559-568. *Uő*: Economia e politica nei rapporti tra Firenze e Ungheria durante il Quattrocento. In: Mattia Corvino e Firenze. Arte e Umanesimo alla Corte del Re di Ungheria. Szerk. Péter Farbaky, Dániel Pócs, Magnolia Scudieri, Lia Brunori, Enikő Spekler, András Végh. Firenze 2013. 68-75. Ez utóbbiban Teke Zsuzsa Nagy Lajos korától egészen Mátyás idejéig vizsgálta a diplomácia és kereskedelem alakulását a két állam között.

⁷ Lazzarini, I.: Renaissance Diplomacy i.m. 428-429.

⁸ Armando Nuzzo: Lettere di stato di Coluccio Salutati. Cancellierato fiorentino (1375-1406). Censimento delle fonti e indice degli incipit della tradizione archivistico-documentaria. Róma 2008.

⁹ A kancellár feladataival kapcsolatban lásd: *Guidobaldo Guidi*: Il governo della città- repubblica di Firenze del primo Quattrocento. II. Gli istituti «di dentro» che componevano il governo di Firenze nel 1415. Firenze 1981. 42. A Coluccio Salutati és Magyarország kapcsolatára vonatkozó rész a szerző doktori dolgozatán alapszik. Katalin Prajda: Rapporti tra la Repubblica Fiorentina e il Regno d'Ungheria a livello di diplomazia, migrazione umana, reti mercantili e mediazione culturale nell'età del regime oligarchico (1382-1434), che corrisponde al regno di Sigismondo di Lussemburgo (1387-1437), doktori értekezés, European University Institute 2011, 2. fejezet, p. 23-56. Tőle függetlenül Csukovits Enikő tárgyalta még a kérdést: Csukovits Enikő: Nagy Károly ivadécai. Az Anjou-ház Firenze levelezésében. In: Györkös Attila – Kiss Gergely (szerk.): Francia-magyar kapcsolatok a középkorban. Debrecen, 2013. (*Speculum Historiae Debreceniense* 13.). p. 117-125.

¹⁰ Több, Coluccio Salutati által írt kancelláriai levél került kiadásra: Hermann Langkabel: Die Staatsbriefe Coluccio Salutatis. Untersuchungen zum Frühhumanismus in der Florentiner Staatskanzlei und Auswahledition. Köln- Wien 1981.

¹¹ Commissioni di Rinaldo degli Albizi per il comune di Firenze dal 1399 al 1433. II. Firenze 1869.

Teke Zsuzsa korábban említett cikkei Simonyi Ernő gyűjtéséből vették értesüléseiket. Az 1863–68. között készült, a Magyar Tudományos Akadémia Kézirattárában fennmaradt gyűjtemény 1385-től egészen Mátyás király koráig tartalmaz forrásokat a Firenze Állami Levéltárból. Ezen dokumentumok közül a diplomáciai-jellegűek nagyrészt a *Signori* nevezetű fondból származnak.¹² Ez az állag lényegében a firenzei városvezetés, a kancellária által lejegyzett iratait tartalmazza, alfondokra bontva, amelyek közül kettőben található a korszakra vonatkozó magyar forrás. A *Legazioni e Commissarie* alfondban a firenzei követeknek szóló utasításokat lehet olvasni, a *Missive* szekcióban pedig a Signoria diplomáciai levelezésének iktatókönyvi másolata található. További két főfondban, a *Signori Dieci di Balìa* és a *Dieci di Balìa* nevezetűekben a priorok hatáskörét ideiglenesen átvevő *balie* iratait rendszerezték, amelyek diplomáciai hatáskörük révén szintén tartalmaznak magyar vonatkozású dokumentumokat. Az előbbiben, az a regiszter is helyet kapott, amelyben az 1405 és 1428 között a Magyar Királyságba küldött diplomáciai küldöttségeket is feljegyezték. Ezen túlmenően a *Dieci di Balìa Legazioni e Commissarie* alfondjában további firenzei követeknek szóló utasításokat olvashatunk. Közülük néhányat, így az 1413, 1424 és 1426-os követjárások egy-egy dokumentumát, közzétett Giuseppe Canestrini.¹³

Az előbb említett irategyütteseken kívül, az eddig ilyen szempontból méltatlanul keveset használt *Consulte e Pratiche* kötetei megőrizték számunkra mindazon, a firenzei-magyar diplomáciát érintő politikai viták kivonatait, amelyek a várost vezető priorok tanácsadó gyűlésén, a *Consulte* alkalmával elhangzottak.¹⁴ Itt olvashatunk például arról, hogy miként merült fel egy-egy alkalommal követ- vagy diplomáciai levél küldése a Magyar Királyságba, s hogyan fogadta a firenzei politikai közélet Zsigmond követeit vagy diplomáciai lépéseit az Itáliai-félszigeten. A kötetek közül csupán három, Coluccio Salutati által saját kezűleg írt regiszter került kiadásra.¹⁵

A firenzei-magyar diplomáciai főbb kérdéskörei

¹²A Magyar Tudományos Akadémia történettudományi bizottsága másolat- és kéziratgyűjteményének ismertetése. Szerk. Lukilich Imre. Budapest 1935. 15-16. *Simonyi Ernő*: Flórenczi okmánytár I-II, MTA Kézirattára, Mb 4994. Ezek egy része, az eltelt másfél évszázad során megsemmisült vagy elveszett, s a fennmaradó dokumentumok közül néhány, a levéltári újrászervezés eredményeként, más jelzet alatt érhető el.

¹³ *Giuseppe Canestrini*: Discorso sopra alcune relazioni della Repubblica fiorentina col re d'Ungheria e con Filippo Scolari. Archivio Storico Italiano 4.(1843) 185-213, 215-232.

¹⁴ A *Consulte e Pratiche* bejegyzéseinek részletesebb vizsgálatára egy diplomáciatörténeti munkában példaként lásd: *Alison Williams Lewin*: Negotiating Survival. Florence and the Great Schism. 1378-1417. New Jersey 2003.

¹⁵ *Le Consulte e Pratiche della Repubblica fiorentina nel Quattrocento*, I, 1401. Cancellierato di Coluccio Salutati. Szerk. Elio Conti. Pisa 1981. *Le Consulte e pratiche della Repubblica fiorentina (1404)*. Szerk. Renzo Ninci. Róma 1991. *Consulte e pratiche della Repubblica fiorentina (1405-1406)*. Szerk. Renzo Ninci, Paolo Pirillo, Laura De Angelis. Róma 1996.

A *Consulte* bejegyzései a korszakban az Itáliai-félsziget hatalmi egyensúlyáért aggódó, a korabeli nagyhatalmak politikájának kiszolgáltatottságát nyíltan vállaló Firenzei Köztársaság konfliktuskerülő helyezkedésének tükröi. A Magyar Királysággal és annak uralkodójával fenntartott szálak a firenzei diplomácia egyik kiemelten fontos részét képezték, mind korábban, Nagy Lajos, mind pedig Zsigmond király uralkodása idején. Firenze hatalmi pozíciójának megfelelően igyekezett mindig, minden körülmények között a győztesek oldalára állni, vagy pedig „semleges” közvetítő maradni a Magyar Királyság és az Itáliai-félsziget nagyobb hatalmaival szemben. Így Zsigmond kapcsolata a Milánói Hercegséghez, a Velencei Köztársasághoz és a Nápolyi Királysághoz jelentős mértékben meghatározta Firenze diplomáciai mozgásterét az Itáliai-félszigeten.¹⁶ A Köztársaság a kezdeti, Zsigmond uralkodásának első felére tehető Nápoly-barát politikáját követően Zsigmondban politikai támaszt és szövetségest keresett. „És mivel tudjuk, hogy Őfelsége szereti Itáliát és különösen a mi városunkat, éreztetek együtt Őfelségével – utasítja a Magyar Királyságba tartó követeket a *Signoria* – hogy Milánóban egy általa jól ismert tirannus van, aki próbálja minden eszközzel és módon elfoglalni a Birodalom városait és területét Itáliában és alávetni a szabad népeket és a birodalmi vikáriusokat, nagy szégyenére a Birodalomnak.”¹⁷

A kancellária által használt retorika jól példázza miként próbálta a firenzei politikai elit megnyerni Zsigmondot, annak ellenére, hogy ameddig lehetett kerülte a nyílt konfliktust az előbb említett államokkal. Ennek elsődleges oka nemcsak Firenze csekély hadászati-politikai erejének volt köszönhető, sokkal inkább a firenzei állam hatalmi struktúrájának. A firenzei kereskedők ugyanis a 15. század elején már az ismert világ minden fontosabb piacán jelen voltak, s a városvezetés maga is kereskedőkből állt. Az ő értékük egyértelműen az volt, hogy egyik itáliai állammal se romoljon meg oly mértékben a viszony, hogy kereskedőik áruit bojkottal súlytsák, vagy egyenesen kiutasítsák az adott területről. Ennek elkerülése érdekében a firenzei kancellária igyekezett tökélyre fejleszteni politikusi diplomáciai tevékenységét.

Ezzel a diplomáciai gépezettel Luxemburgi Zsigmond először 1386-ban találkozhatott, a magyar trónért kitört viszály idején, röviddel azután, hogy Kis Károly december 31-én királlyá koronáztatta

¹⁶ A Medici-korszak előtti firenzei diplomáciára vonatkozó összefoglalást lásd: *Gene Brucker: The Civic World of Early Renaissance Florence*. Princeton 1977.

¹⁷ “E perché noi sappiamo che lla sua maestà ama il paese d’Italia e singolarmente il nostro comune vi condorrete colla sua serenità, che in Lombardia è uno Tiranno (vonal) a lui bene noto il quale cerca con ogni studio e modo d’occupare le città e terre dello Imperio in Italia e subgiugare i popoli liberi e i vicarii imperiali, la qual cosa viene in grandissima vergogna e diminuzione dello Imperio...” Archivio di Stato di Firenze (a továbbiakban: ASF) Dieci di Balìa, Legazioni e commissarie 2. 17rbis. Kiadva: *Giuseppe Canestrini: Discorso sopra alcune relazioni della Repubblica fiorentina col re d’Ungheria e con Filippo Scolari*. Archivio Storico Italiano 4. (1843) 220-223.

magát.¹⁸ A történet híven tükrözi azt a folyamatot is, miként döntött a firenzei városvezetés egy diplomáciai levél, vagy küldöttség elindításáról a Magyar Királyságba.

A koronázást követően, néhány nap elteltével, 1386 január 20-ra már eljutottak a hírek Firenze városába is, amikor a *Consulte* regisztere, amelynek készítéséről a mindenkori kancellár, jelen esetben Coluccio Salutati volt felelős, a következőkről számol be. A firenze gonfaloniere, Dinozzo Stefani azt a javaslatot tette, hogy tartsanak díszes ünnepeket a városban a jeles esemény alkalmával.¹⁹ Erről egy korabeli firenzei krónika a következőképp ír: „február 8-án, csütörtökön a prior urak levelet kaptak Károly királytól, amely azt tartalmazza, hogyan koronázták meg őt december utolsó napján Magyarország királyává és, hogy békében tartja a Királyságot...Nagy ünnepség lett a városban. A harangok gyűlésre hívtak és jöttek a város előljárói és legfőbb tisztviselői és a város kancellárja, Coluccio mester felolvasta a levelet és a guelfek tűzijátékos ünnepségbe kezdtek....”²⁰

Salutati, aki később felelős volt minden Zsigmondhoz címzett hivatalos levél és küldöttség bürokratikus lebonyolításáért, üdvözölte a városvezetés nevében Durazzói Károlyt a Magyar Királyság élén. Ekkor, ahogy a hírek elérték Firenze városát, a *Consultén* egy másik téma is napirendre került, mégpedig követség küldése az új király köszöntésére.²¹ A január 31 körül útnak indított követek még el sem érhatték a Magyar Királyságot, amikor február 7-én az ellenpárt tagjai megtámadták a királyt, aki sérüléseibe végül február 24-én bele is halt. Azzal egyidőben, hogy az ellenpárt tagjai Máriát ismerték el királynőjüknek és ismételt lépéseket tettek Zsigmond megkoronázása érdekében, az ország déli részén a Károlyt támogató Horvátiak szervezkedésbe kezdtek. Amikor azok fészkébe, Szlavóniába érkezett a királynő és kísérete, a felkelő bárók gyűrűjében találták magukat, akik bosszút álltak Károly király meggyilkolásáért Garai Miklós nádoron és néhány hűséges emberén.²² A már korábban említett névtelen firenzei krónika leírja, hogy augusztus 25-én három magyar báró feje érkezett Firenzébe, akik a Károly elleni merénylet

¹⁸ *Draskóczy István*: Luxemburgi Zsigmond és Magyarország. In: Sigismundus, rex et imperator. Művészet és kultúra Luxemburgi Zsigmond korában 1387-1437. Szerk. Takács Imre. Budapest 2006. 12- 13.

¹⁹ ASF *Consulte e Pratiche* 25. 30r. A korabeli diplomáciai levelezést lásd: ASF *Signori Missive* I. Cancellaria 19.

²⁰ “Giovedì a dì VIII di febraio ebono e ‘Signori Priori lettere de re Charllo, nelle quali si contenea chome a dì ultimo di dicembre anno sopradetto era stato coronato re d’Ungheria e che pacefichamente possedeo il reame, e al nostro Chomune proferendosi in avere e in persona. Feciesene gran festa nella città. Sonorono le chanpane a parlamento, e venono e ‘Signori co’loro Cholegi ala ringhiera, e lesorsi le lettere per ser Choluccio chanceliere del Comune, e subito si feciono molti fuochi per la città per gente ghuelfa. E lla sera il palagio de’Signori e quello del Podestà e della Parte Ghuelfa e Santa Maria del Fiore feciono grandi falò per grandissima alegreca.” Alle bocche della piazza. *Diario di anonimo fiorentino*. (1382- 1401). Szerk. Anthony Molho, Franek Sznura. Firenze 986. 61.

²¹ ASF *Consulte e Pratiche* 25. 32r.

²² *Süttő Szilárd*: Anjou-Magyarország alkonya. Magyarország politikai története Nagy Lajostól Zsigmondig az 1384–1387. évi belviszályok okmánytárával I–II. Szeged 2003. *Bertényi Iván*: Beszélhetünk-e kettős uralomról hazánkban (II.) Kis Károly országlása idején?(1385. december 31 – 1386. február 7.). In: *Studia professoris. Professor studiorum. Tanulmányok Érszegi Géza hatvanadik születésnapjára*. Szerk. Almási Tibor, Draskóczy István, Jancsó Éva. Budapest 2005. 21–29.

vezetői voltak, közöttük a nádor (gran conte) és két másik báró. Az első napon a Palazzo della Signoriában, majd a másodikon az „Oroszlánhoz” (Albergo de Lione) nevezetű fogadóban helyezték őket közszemlére. Végül a harmadik napon, augusztus 28-án indították el őket Nápolyba, Károly király özvegyéhez.²³

A három magyar báró fejének közszemlére tételében, véleményem szerint, a városvezetés állásfoglalását láthatjuk, akik ily módon egyértelműen kinyilvánították támogatásukat a nápolyiak mellett, annak ellenére, hogy korábban Mária királynővel is volt diplomáciai kapcsolatuk. Ezt erősíti meg a Károly mellett, a Magyar Királyságban szolgáló itáliaiaknak küldött kancelláriai levél is.²⁴

A firenzei politikai elit nem nyugodott bele Károly vereségébe, hanem további módozatokat keresett, hogy a nápolyiak érdekeit előmozdítsa a Magyar Királyságban.²⁵ Az élénk levelezés arról tanúskodik, hogy a *Signoria* a Károly halálával megözvegyült Margit királynét minden eszközzel próbálta támogatni Zsigmond ellenében. November 9-i levelükben a firenzei városvezetők például azt javasolták neki, hogy utazzon Budára a kiskorú Lászlóval együtt, s bízta őt a *Signoria* gyámságára.²⁶ Ennek a politikának része volt az is, hogy 1389-ben Lászlót végül a firenzei püspök koronázta Nápoly királyává.²⁷

Évekkel később, 1396 áprilisában, közel azonos időben, három követséget indított útnak a firenzei kancellária, egyet Nápolyba, egyet pedig Budára, azért, hogy Johanna, László nápolyi király nővére, és Zsigmond között házassági köteleket eszközölgjön ki. Az ügy érdekében a firenzei városvezetés Bonifác pápa közbenjárását is kérte követei útján.²⁸

A házasság végül nem kötött meg, de a firenzei politikai elit továbbra is a nápolyiak pártján maradt. Amikor 1403 szeptemberében Lászlót Zarában Magyarország királyává koronázta Kanizsai

²³ “E a dì XXV d’aghosto (la vendetta fu il 25 luglio, un mese prima) furono rechate in Firenze tre teste di tre baroni che furono chaporali a ucidere il re Charllo, quella del gran conte (Miklós Garai) e di due altri baroni, e stettono in palagio de’Signiori tutto uno dì e due dì nello albergho de Lione e videle chiunque volle. A dì XXVIII si partirono di Firenze e furono portate a Napoli alla reina Margherita, donna che fu de re Charll”. Alle bocche della piazza. i.m. 64. Kis Károly halálát említi még egy másik firenzei krónikás is. *Marchione di Coppo Stefani: Cronaca fiorentina. Szerk. Niccolò Rodolico. Rerum Italicarum Scriptores. 30.(1903-55) 440-442.*

²⁴ ASF Signori Missive I. Cancelleria 20. 168.

²⁵ Zsigmond ezalatt a velencei politikai elitben talált szövetségesre *E. Kovács Péter: Mária királyné kiszabadítása. (Magyar–velencei szövetség 1387-ben). Századok 140. (2006) 925–937.*

²⁶ ASF Consulte e Pratiche, 25. c. 4r.

²⁷ Alle bocche della piazza. i. m. 89.

²⁸ “Ancora gli direte, che una di quelle cose, che darebbe grandezza e stato alla Chiesa e alla sua Santità sarebbe che’l Regno di Sicilia avesse riposo et venisse nelle mani e obedientia del Re Ladislao suo figliuolo. Et uno de modi a fare questo sarebbe, che Madama Giovanna sirochia del ditto re si dese per sposa al re d’Ungheria, di che seguiterebbe che il Regno d’Ungheria rimarebbe pure nella reale schiatta di Puglia. Et il Re Ladislao colle aiuto e forza degli ungheri r’acquistarebbe il Regno di Sicilia e ridurrebbe alla sua obedientia della qual cosa seguiterebbe alla sua Santità e alla Chiesa grandissima exaltatione e utile e honore.” ASF Dieci di Balia, Legazioni e commissarie 2. 77v.

János esztergomi érsek, a *Signoria* ismét gratulációit küldte az új uralkodónak.²⁹ Ahogy korábban is, így ebben az esetben is a városvezetés öröme korai volt, hiszen a firenzei források már arról tudósítanak október 8-án, hogy Zsigmond amnesztiát hirdetett mindenkinek, aki átállt hozzá, s „mindazok, akik László királlyal tartottak és őt akarták királyuknak és érte küldöttek, pártállást változtattak és visszatértek Zsigmond király tiszteletéhez, ő pedig minden általa elkövetett vétkeket megbocsátotta...”.³⁰ Ez a diplomáciai fordulat volt az utolsó, amelyben Coluccio Salutati mint kancellár részt vehetett firenzei részről, s ő volt az is, aki ugyanazon év decemberében, a korábbi gyakorlattól eltérően, már nem címezte Lászlót magyar királynak.³¹ A diplomáciai kapcsolatos intenzitása, a kancelláriai levelezést alapul véve, változatlan maradhatott Lászlóval, de a firenzei politikai elit Zsigmondot már a későbbiekben mint nagyhatalmi partnert kezelte. E diplomáciai háromszög talán legironikusabb mozzanata az lehetett, amikor mindezek után, 1413-ban a firenzei *Signoria* Zsigmondhoz fordult tanácsért azzal kapcsolatban, hogy miként lehetne megvédeni a Pápai Államot és Itáliát László nápolyi királytól.³²

A firenzeiek közvetítő szerepe a trónviszályok idején egyértelműnek látszik, annak ellenére, hogy a töredékes információk nem tesznek lehetővé egy teljes rekonstrukciót. Az ellenpárt néhány kulcsszereplője, így a Horvátiak és Kanizsai János, valamint feltételezhetően a Laczkfiak is intenzív itáliai, ezen belül firenzei kapcsolatokkal is rendelkeztek. Horváti János testvére, Pál egy ideig a nápolyi udvarban tartózkodott, s egy Luca del Pecchia nevű firenzei kereskedővel is összeköttetésbe került.³³ Kanizsai János már az 1380-as évektől szintén kapcsolatokat ápolt a firenzei városi vezetéssel és néhány firenzei kereskedővel is.³⁴ Sajnos jelenlegi tudásunk szerint nem lehet megállapítani, hogy ezek a kapcsolatos pontosan milyen mértékben segíthették őket a Zsigmond elleni szervezkedésben. A csekély számú utalás, amelyek szerint firenzei kereskedők azonos időben a magyar és a nápolyi udvarban is tevékenykedtek azt valószínűsítik, hogy néhányan közülük aktívan segíthették a Zsigmond-ellenes bárók munkáját. Ennek a kérdéskörnek egyik legérdekesebb alakja a már említett Luca di Giovanni del Pecchia lehetett. A leghitelesebbnek tekinthető életrajza szerint az ő budai üzletében kezdte volna magyarországi pályafutását Ozorai Pipó, valamikor az

²⁹ ASF Signori Missive I. Cancellaria 26. 15v.

³⁰ „...tutti quelli, che teneano col re Landilaus e lui voleano per loro re, e che aveano mandato per lui, erano rivolti e tornati alla divozione del re Gismondo, ed elli avea loro perdonato ogni fallo fatto verso di lui, e tutti aveano fatto loro re Gismondo di Buemia, salvo ché due soli de’ detti baroni ungheri...” Cronaca volgare di Anonimo fiorentino. Szerk. Lodovico Antonio Muratori. *Rerum Italicarum Scriptores* 27 (1918) 293.

³¹ ASF Signori Missive I. Cancellaria 26. 24v, 28v.

³² *Gene Brucker: Dal comune alla Signoria. La vita pubblica a Firenze nel primo Rinascimento.* Bologna 1981. 419-420.

³³ A firenzei kancellária Horváti Jánosnak címzett leveleit lásd: ASF Signori Missive I, Cancellaria 19. 62v, 151r. A kancellária levelet, amely Lucát és Horváti Pált említi lásd: ASF Signori Missive I. Cancellaria 21. 26v.

³⁴ Az 1380-as évben Kanizsai János esztergomi érsek adósként szerepel a budai székhelyű, firenzei kereskedők által működtetett Boscoli-Portinari társaság peres irataiban. *Katalin Prajda: Justice in the Florentine Trading Community of Late Medieval Buda.* Mélanges de l’École française de Rome. (megjelenés alatt) 2015.

1380-as évek legelején.³⁵ Az évtized végén Luca a nápolyi udvarban is feltűnik, mint kereskedő, sőt diplomáciai feladatokat is ellátott Margit királynő megbízásából.³⁶ Luca pár alkalommal felszólalt az 1390-es években a *Consulte* gyűléseken, utoljára 1403-ban.³⁷ Szolgálatiért László királytól két dalmát szigetet kapott ajándékba.³⁸ Ezután a dátum után nem találkozunk többet nevével sem a magyar, sem pedig a firenzei forrásokban, amely arra enged következtetni, hogy a királlyal együtt távozott az országból. Pipó eközben életrajzírója szerint Zsigmondot támogatta, s ő lehetett, a trónviszályok lezárásaként a politikai konszolidáció egyik „kidolgozója”.

A trónviszályok ideje alatt a firenzei *Signoria* élénk levelezése mind a budai mind pedig a nápolyi udvarral egyértelműen bizonyítja a városvezetés érdeklődését Zsigmond és a Durazzóiak között folyó csatározásoknak. Egy Nápolyval való teljes szakítás komoly problémákat okozott volna az ott kereskedő firenzeieknek, s így a politikai elit legfőbb érdeke az volt, hogy a győztes pártjára álljon, de ne alakítson ki ellenséges pozíciót a vesztes féllel sem, garantálva ily módon polgárai zavartalan működését mind a Magyar mind pedig a Nápolyi Királyságban.

A diplomáciai levelezések

A firenzei *Signoria* és Zsigmond jellemzően követek és diplomáciai levelek útján érintkeztek egymással. A firenzei kancellária iktatókönyveiben másolatban fennmaradt levelezések között 1387-től körülbelül tizennyolc szól Zsigmond királynak, négy feleségének, Máriának, valamint egy Durazzói Lászlónak mint magyar királynak.³⁹ A századfordulót megelőzően az ország fontosabb bárói, így a nádor (Garai Miklós), a kancellár (Kanizsai János esztergomi érsek), valamint Frangepán János is kaptak levelet a firenzei városvezetéstől. A trónviszályok lezárultával, a király mellett, csupán Ozorai Pipó és Onofrio Bardi egyik fia szerepel a címzettek között.

A levelek közül az 1387-ben íródottak kivétel nélkül Kis Károly és Luxemburgi Zsigmond közötti konfliktus kapcsán születtek. Ekkor a *Signoria* a Kis Károly mellett hadakozó itáliaiakkal és a magyar bárókkal is felvette a kapcsolatot.⁴⁰

1388-ban és 1389-ben már egy teljesen más természetű ügy foglalta le a városvezetés figyelmét. Ahogy már korábban jeleztem, a pusztán politikai kérdéseken túl a firenzei diplomácia másik fő feladata polgárai kereskedelmi érdekeinek érvényesítése volt. Ebben az esetben is erről volt szó, s a

³⁵ *Jacopo di Poggio Bracciolini: Vita di messer Filippo Scolari cittadino fiorentino per soprano nome chiamato Spano.* Archivio Storico Italiano 4. (1843) 164.

³⁶ ASF Signori Missive I. Cancelleria 21. c.26v. Luca del Pecchiára vonatkozóan lásd még: Teke Zsuzsa: Firenzei üzletemberek Magyarországon 1373-1405. Történelmi Szemle 1995/2. 129-150.

³⁷ Felszólalásait a *Consulte* alkalmával lásd: ASF *Consulte* 26. 163r (1388), *Consulte* 31. 49r. (1395), *Consulte* 32. (1397), *Consulte* 33.49r. (1398), *Consulte* 35. 120v. (1402), *Consulte* 36. 17v, 41r. (1403).

³⁸ Zsigmondkori oklevéltár (a továbbiakban: ZSO) II/1. Szerk. Mályusz Elemér. Budapest 1956. 671.

³⁹ Ez az egyetlen levél, amelyet Lászlónak a Magyar Királyságba címeztek.

⁴⁰ ASF Signori, Missive I, Cancelleria 20. 168r, 169r.

Signoria diplomáciai kapcsolatai révén kívánt nyomást gyakorolni az adósokra, kérve a király és a királyné támogatását egy firenzei kereskedelmi társaság pénzbehajtásában.⁴¹ A királyi udvar mellett számos más egyházi és világi méltóság érdekelt volt a kérdésben, így Garai Miklós nádor, Alsáni Bálint pécsi püspök, Frangepán János, valamint a kincstartó Kusaly Jakcs testvérek.⁴² Nem egyedi esetről van itt szó, amikor a magyar királyi udvart „pusztán” adósságkezelés miatt kereste fel levelével valamely firenzei magisztrátus. 1390-ben Nanni Boscoli budai társasága ügyében kapott levelet Zsigmond és azok a magyarországi egyházfiak, akik az adósok között voltak.⁴³ Évekkel később, 1395-ben a *Signoria* diplomáciai levelei a magyar királynak szintén egy firenzei társaság pénzbehajtási ügyében íródtak.⁴⁴

Az 1403 szeptemberében Nápolyi Lászlónak címzett levelet követően, amelyben a városvezetés gratulált magyar királlyá koronázásához, a kancellária iktatókönyveiben található dokumentumok egyértelműen mutatják, hogy a két állam kapcsolataiban a trónviszályok lezárultával Ozorai Pipó lehetett a közvetítő, amely pozíciót 1426-ban bekövetkezett halálával Onofrio Bardi fiai igyekeztek betölteni.⁴⁵ 1405-ben az élénk levelezés mind Zsigmonddal, mind pedig Nápolyi Lászlóval egyértelműen a trónviszályok lezárulásához kapcsolódik, amely során a *Signoria* igyekezett mindkét uralkodóval baráti diplomáciai viszonyt megtartani, kialakítani. Az ezt követő két évtized intenzív diplomáciai összeköttetéseiben nagy szerepe lehetett a budai firenzei közösség megnövekedett számának és jelentőségének, valamint kimagasló érdeme lehetett Ozorai Pipónak. Pipó bárói rangra emelkedését, sókamarai és temesi ispánná való kinevezését a firenzei városvezetés örömmel fogadta, s őt a későbbiekben mint a Magyar Királyságban dolgozó firenzeiek legfőbb védelmezőjét és segítőjét tartották számon.⁴⁶ Így a későbbiekben már nemcsak a magyar király, hanem Pipó is kapott diplomáciai „ajánlóleveleket”, amelyben felhívták a báró figyelmét egy-egy tehetséges firenzeire. 1406-ban Antonio di Piero Fronte kereskedő ügyében kereste őt meg a *Signoria*.⁴⁷ 1408-ban az ő és a király figyelmébe ajánlotta egyik honfitársukat, Andrea Capponi, akit a trónharcokban szerepet vállaló korábbi vránai perjel, Bebek Imre helyén láttak volna szívesen.⁴⁸

Pipó 1426-ban bekövetkezett halála után a Zsigmonddal tartott diplomáciai kapcsolatok a báró hiányát voltak hivatott betölteni, amely során a *Signoria* próbálta polgárait a király kegyeiben

⁴¹ ASF Signori, Missive I, Cancelleria 21, 38v, 129v.

⁴² ASF Signori, Missive I, Cancelleria 21, 40v, 66r, 89v, 66v, 129v.

⁴³ Prajda K.: Justice i.m.

⁴⁴ ASF Signori, Missive I, Cancelleria 24. 109v, 121r, 154r.

⁴⁵ ASF Signori, Missive I, Cancelleria 26. 15v-16r.

⁴⁶ ASF Signori, Missive I, Cancelleria 26. 108v. Kiadva: *Domenico Mellini: Vita del fanosissimo e chiarissimo capitano Filippo Scolari. Firenze 1606. Valamint: Wenzel Gusztáv: Ozorai Pipó. Magyar történelmi jellemrajz Zsigmond király korából Pest 1863, 82.*

⁴⁷ ASF Signori Missive I. Cancelleria 27. 14v.

⁴⁸ ASF Signori, Missive I, Cancelleria 25. 3v, 4r.

tartani. Ezt tükrözi a Giovanni Melanesi, váradi püspök érdekében 1427. májusában írt levél.⁴⁹ A király azonban bizonyíthatóan rossz szívvvel viseltetett a firenzei közösség egyes tagjai iránt, s így minden diplomáciai eszközt be kellett vetnie a Signoriának polgárai védelmében. Ennek köszönhető, hogy 1429 márciusában a királyi udvarban relátorként eljáró Leonardo, Onofrio Bardi egyik fiának küldtek a városvezetők levelet, amelyben a vádlott, Gianozzo di Giovanni Cavalcantinak kedvező elbírálást kértek.⁵⁰ Egy hónappal később Zsigmondot kereste meg a városvezetés hasonló ügyben, mégpedig a király haragját kikerülni szintén nem tudó négy másik kereskedő ügyében.⁵¹ Ezek voltak a kancellária iktatókönyvei szerint az utolsó diplomáciai levelek, amelyeket Zsigmond Firenzéből kapott.

Firenzei követségek a Magyar Királyságban

A levelek küldésén túlmenően a diplomáciai kérdések tisztázásának másik fontos formája a követségek indítása volt. Mindkettőt először a *Consulte* ülésein vitatták meg a legbefolyásosabb firenzei polgárok, amelyről ezt követően a várost vezető priorok döntöttek. A követválasztás szabályai ebben a korszakban keveset kutattak, de a regiszterek alapján úgy tűnik, hogy a diplomáciai utak alkalmával mindig legalább egy vezető politikust és egy tanult férfit, humanistát, jogtudóst, vagy klerikust küldött a *Signoria*.⁵² Ennek gyakorlati megfontolása abban keresendő, hogy amíg a politikus diplomáciai és kereskedelmi ügyekben lehetett jártas, addig tanult társa pedig az ékesszólás mesterségében és a latin nyelv kiváló ismeretében jeleskedhetett, erények, amelyek a korban elengedhetetlenek lehettek egy sikeres diplomáciai út lebonyolításához.

Az első diplomáciai konvojt a Zsigmond uralta Magyar Királyságba 1396-ban küldhették a priorok, erre utal a kancellária követutasítása, amelyben a Nagy Lajossal és IV.Károlyal fenntartott kapcsolatokra hivatkoztak.⁵³ A követeknek szóló utasításokban a firenzei városvezetés általában négy fő témakört érintett: egyrészt magukat a politikai-diplomáciai kérdéseket, amelyek tárgyában a követeknek a *Signoria* és a magyar király közötti közvetítés volt a feladata, de emellett nagyon fontos hangsúlyt kapott a személyes összeköttetések ápolása a magyar főurakkal és azokkal a

⁴⁹ ASF Signori, Missive I, Cancelleria 30. 114v-115r.

⁵⁰ Erről bővebben: *Prajda K.*: Justice i.m.

⁵¹ ASF Signori, Missive I, Cancelleria 30. 65r-v, 178v-179r.

⁵² *Riccardo Fubini*: La figura politica dell'ambasciatore negli sviluppi dei regimi oligarchici quattrocenteschi. Abbozzo di una ricerca. Forme e tecniche del potere nella città (secoli XIV-XVII). Perugia : Annali della Facolta` di Scienze Politiche, 1979/80, 33-59.

⁵³ "E come ne suoi bisogni à avuto ricorso alla detta corona e singolarmente alla felicissima et gloriosa memoria del Buono re Lodovico suo processore dal quale sempre avemmo gratiosi favori e benigni..." ASF Dieci di Balia, Legazioni e commissarie 2. 17bis.

firenzeiekkel, akik valamilyen befolyásos pozíciót töltek be a Magyar Királyságban.⁵⁴ 1396-ben például az utasításokban az olvasható, hogy a követektől a városvezetés elvárta, hogy meglátogassák vagy valamilyen módon kapcsolatba lépjenek az esztergomi érsekkel, a pécsi püspökkel, Frangepán Mikóssal, valamint a nádorral is. Ugyanígy az utasítás kitér arra is, hogy Giovanni Buondelmonti kalocsai érseket, valamint Giovanni Melanesi váradi püspököt is tájékoztassák érkezésükről.⁵⁵

A követek által meglátogatott személyek közül nemcsak az említett firenzei származású egyházfőknek, hanem a magyar arisztokrácia mindegyik előbb említett tagjának is voltak összeköttetései firenzei kereskedőkkel.⁵⁶ Frangepán Miklós pedig sokrétű és intenzív összeköttetéseket ápolt számos firenzeivel, akik az ország déli részén kereskedtek.⁵⁷ Így a harmadik fontos kérdéskör a követek számára a firenzeiek kereskedelmi érdekeinek védelme volt a Magyar Királyságban. A *Signoria* által küldött, már korábban említett ajánlólevelek, valamint a követek utasításai híven tükrözik a téma fontosságát a firenzei elit számára. Az általános formulákon túl, a követutasítások név szerint is felsoroltak olyan kereskedőket, akiket a király különös figyelmébe kellett ajánlani.

Személyes vetületei is lehettek a diplomáciai kiküldetéseknek, hiszen az utazás során a követeknek alkalmuk nyílt baráti kapcsolataik ápolására más firenzeiekkel, akik a Magyar Királyságban éltek. Ezek a találkozások különböző mértékben akár kihatással is lehettek a firenzei belpolitikai élet alakulására. Erre jó példa az E.Kovács Péter elemezte 1426-os követjárás, amelynek vezetője, Rinaldo di Maso degli Albizi a firenzei politikai elit egyik legmeghatározóbb alakja volt. Ő töltötte be Niccolò da Uzzanoval együtt a Firenzét uraló párt vezetését, amelyet korábban apja hozott létre Cosimo de' Medici ellenében. A Mediciek azonban gazdasági megerősödésüknek köszönhetően a politikai életben is sok szövetségesre találtak, ezért Rinaldónak jól jött volna a külső támasz Ozorai Pipó és rajta keresztül Zsigmond személyében. Ozorai Pipó és családja, a Scolari úgy tűnik, hogy az Albizi-párt aktív támogatói voltak már az 1410-es évektől kezdve.⁵⁸ Ezen politikai szövetség

⁵⁴ Firenzei követek diplomáciai megbeszéléseit tárgyalta E.Kovács Péter is az 1426-os követjárás idején. *E.Kovács P.: Egy firenzei követjárás. i.m. 1485-1487.*

⁵⁵ “Oltre a ciò, visiterete e saluterete i signori d’Ungheria che fossono in corte come e l’arcivescovo di Strigonia, il cardinale di Cinque chiese, il vescovo di Isagrabia, il conte palatino, messer Stibor e il maestro de tavernichi e quelli altri che vi paresse.” ASF Dieci di Balìa, Legazioni e commissarie 2. 17v. A követek jelentését lásd: ASF Dieci di Balìa, relazioni di ambasciatori 1.20v.

⁵⁶ Így a budai székhelyű Boscoli társaság iratai között találkozhatunk az esztergomi érsek, a pécsi püspök és a nádor neveivel. *Prajda K.: Justice i.m.*

⁵⁷ *Teke Zsuzsa:* Egy délvidéki főúr Zsigmond korában (1393-1432). In: Várkonyi Ágnes emlékkönyv születésének 70. évfordulójára. Szerk. Tusor Péter. Budapest 1998. 57-78. Továbbá: *Prajda K.: Justice i.m.*

⁵⁸ *Prajda Katalin:* Egy firenzei szomszédság a Zsigmond kori Magyar Királyságban. In: A város és társadalma. Tanulmányok Bácskai Vera tiszteletére. Szerk. H. Németh István, Szívós Erika, Tóth Árpád. Budapest 2011. 441-449.

megpecsételéseként Rinaldo idősebb fia eljegyezte Ozorai Pipó testvérének, Matteónak egyik leányát. A követek Ozorán tett látogatása az eljegyzés megünneplésének része lehetett.

Rinaldo degli Albizi másodszor is találkozott Zsigmond királlyal, 1433-ban, amikor a városvezetés Sienába küldte őt, mondván, hogy „jól ismeri az uralkodót”.⁵⁹ Ebből a krónikai bejegyzésből is feltételezhetjük, hogy Rinaldo sikerrel járt 1426-ban az uralkodónál, s az 1420-as évek végén a firenzei politikai elit igyekezett a még Ozorai Pipó idején az Albizi-párt által kiépített jó kapcsolatait a budai udvarban megőrizni.

Rinaldót követően még két további diplomáciai küldöttség járt Zsigmondnál a Magyar Királyságban, 1427-ben és 1428-ban. Előbbi esetében az egyik követ fennmaradt útinaplója, valamint a hozzá tartozó számadáskönyv egyedi módon dokumentálja az utazás személyi költségeit.⁶⁰ Az utolsó a korszakból ismeretes küldöttséget 1428-ban küldte a városvezetés Budára, s a kancellária regisztereiből arra következtethetünk, hogy egészen 1453-ig nem járt firenzei diplomáciai konvoj az országban.⁶¹

Zsigmond firenzei származású követei szülőhazájukban

A firenzei követek budai tartózkodásával párhuzamosan arra is van példa, hogy Zsigmond király firenzei származású polgárokat bízott meg, hogy neki diplomáciai küldetést teljesítsenek Itáliában.

Firenzei vezette követségre az uralkodó megbízásából két alkalom ismeretes. Az első 1410-ből, amikor Ozorai Pipó látogatott haza szülővárosába Zsigmond követeként. Pipó firenzei útja korábban csak az általa érintett itáliai városok krónikáiból, valamint életrajzaiból volt ismert, s firenzei tartózkodásról is csak annyit tudunk, amennyit ezek a források elárultak nekünk.⁶² Ugyanakkor a firenzei városvezetés és egyáltalán a politikai közélet reakcióiról a *Consulte* jegyzőkönyvéből nyerhetünk betekintést. Pipó Firenzébe az egyik helyi krónikás szerint június 23-

⁵⁹ “In questa dimora che lo Imperadore fece a Siena, (nel 1433) più volte messer Rinaldo degli Albizzi fu dal nostro Comune per ambasciadore allo Imperadore mandato; il quale cavaliere aveva graziosa familiarità con lui, avvegna dio che per lo addietro il nostro Comune insino in Ungheria il mandò, per necessarie cose del popolo. Per lo quale questo Sigismondo lo trovò eccellentissimo in ogni facoltà di reggimento, questo così fatto uomo molto onorò, e, per merito delle sue virtù, il privilegiò di sua familiarità. Il quale in sua corte aveva preeminenza, e non piccola; grandissime pratiche, con istretti ragionamenti, con l’Imperadore teneva.” *Giovanni Cavalcanti: Istorie fiorentine*. Firenze 1838. 488.

⁶⁰ A forrás kiadva: *Prajda K.: Egy firenzei követjárás útinaplója*. (1427). Lymbus. Magyarságtudományi Forrásközlemények. Budapest 2012. 7-16.

⁶¹ Temrészeten a magyar királyokhoz több küldöttséget is indított ebben az időszakban is.

⁶² *Bracciolini J.: Vita di messer Filippo Scolari* i.m. 180. Diario Ferrarese dal 1409 al 1502. *Rerum Italicarum Scriptores*. Szerk. Ludovico Antonio Muratori. 24. (1738) 177–181. *Annales Estenses Jacobi de Delayto... ab anno 1393 usque ad 1409*. *Rerum Italicarum Scriptores*. Szerk. Ludovico Antonio Muratori 18. (1731) 901–1096.

án érkezett, s kisebb megszakításokkal egészen augusztus 16-ig a városban tartózkodott.⁶³ Megérkezését követően, július 3 és 29 között, Pipó követsége folyamatosan napirenden volt a *Consulte* ülésein.⁶⁴ A hivatalos audenciára a prioroknál csak július 12-én került sor. Annak ellenére, hogy Ozorai beszédét követő politikai vitát csak részben jegyezték le a kancellária írnokai, elmondható, hogy nem volt egyetértés Firenze politikusai között abban a tekintetben, hogy miként fogadják Pipót mint Zsigmond követét a városban. Abban, hogy végül tiszteletére ünnepeket rendezett a városvezetés nagy szerepe lehetett azoknak a kereskedőknek, akik a *Consulte* során felszólaltak az ügyben. Közöttük találjuk például Antonio di Piero Frontét – akit a *Signoria* korábban Pipó figyelmébe ajánlott, s aki testvérének, Matteónak üzlettársa volt – s hozzá hasonlóan több más, a Scolari-fivéreként jól ismerő politikus-kereskedőt is.

Ezt követően 1427-ben, Onofrio Bardi egyik fia, János (Giovanni), fordult meg a Firenzei Köztársaságban, mint Zsigmond követe.⁶⁵ A király választása ebben az esetben, mint ahogy Ozorai esetében is, híven tükrözheti a budai firenzei közösség belső hatalmi viszonyait, s azt, hogy Pipó 1426-os halálát követően Onofrio Bardi fiai próbálták magukhoz ragadni a vezető szerepet.

Összegzés

Összességében megállapítható, hogy a firenzei diplomácia érdeklődése a korábbi, Nagy Lajos idején megfigyelhető intenzitáshoz képest nem csökkenhetett. Ebben bizonyosan nagy szerepe lehetett egyrészt a kereskedelmi kapcsolatok fellendülésének, hiszen az itáliai kereskedők már az 1390-es években önálló képvisellel rendelkeztek Budán, s nagyban összefüggött az Ozorai Pipó vezette firenzei közösség térnyerésével a magyar királyi udvarban.⁶⁶ A diplomáciai kapcsolatok csúcspontját a korszakban az 1420-as évek jelenthették. Ezt követően azonban – ahogy korábban Teke Zsuzsa is feltételezte – a firenzei diplomáciai érdeklődésben, s a kétoldalú kapcsolatokban látványos stagnálás figyelhető meg, amely a hivatalos levelek és a követségek küldésében tetten érhető, s amely úgy tűnik, hogy egészen Mátyás uralkodásáig tartott.⁶⁷ Arra kérdésre, hogy milyen különbségek lehettek az Albizi-korszak diplomáciai kapcsolatai és a Mediciek uralta Firenze összeköttetései között a Magyar Királysággal csak Simonyi Ernő gyűjtése és Balogh Jolán több mint ötven évvel ezelőtti kutatásai adhatnak némi támpontot.⁶⁸

⁶³ *Bartolomeo di Michele del Corazza*: Diario fiorentino (1405–1439). Szerk. Roberta Gentile. Róma 1991. ZSO II. 7878. 7892.

⁶⁴ ASF *Consulte e Pratiche* 40. 180r-187r.

⁶⁵ Követségét csak az 1427-es firenzei követutatisítás említi: "...oltre a ciò della mandata fece qua de suoi honoratissimi ambasciatori messer Niccolò doctori di decretali e Giovanni di Nofri da Buda. ASF Signori Legazioni e Comissarie 7. 76v.

⁶⁶ A Budán működő itáliai konzulátusra vonatkozóan lásd: *Prajda K.*: Justice i.m.

⁶⁷ *Teke Zs.*: Economia e politica i.m.

⁶⁸ *Balogh Jolán*: A művészet Mátyás király udvarában I-II, 1966.

